

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

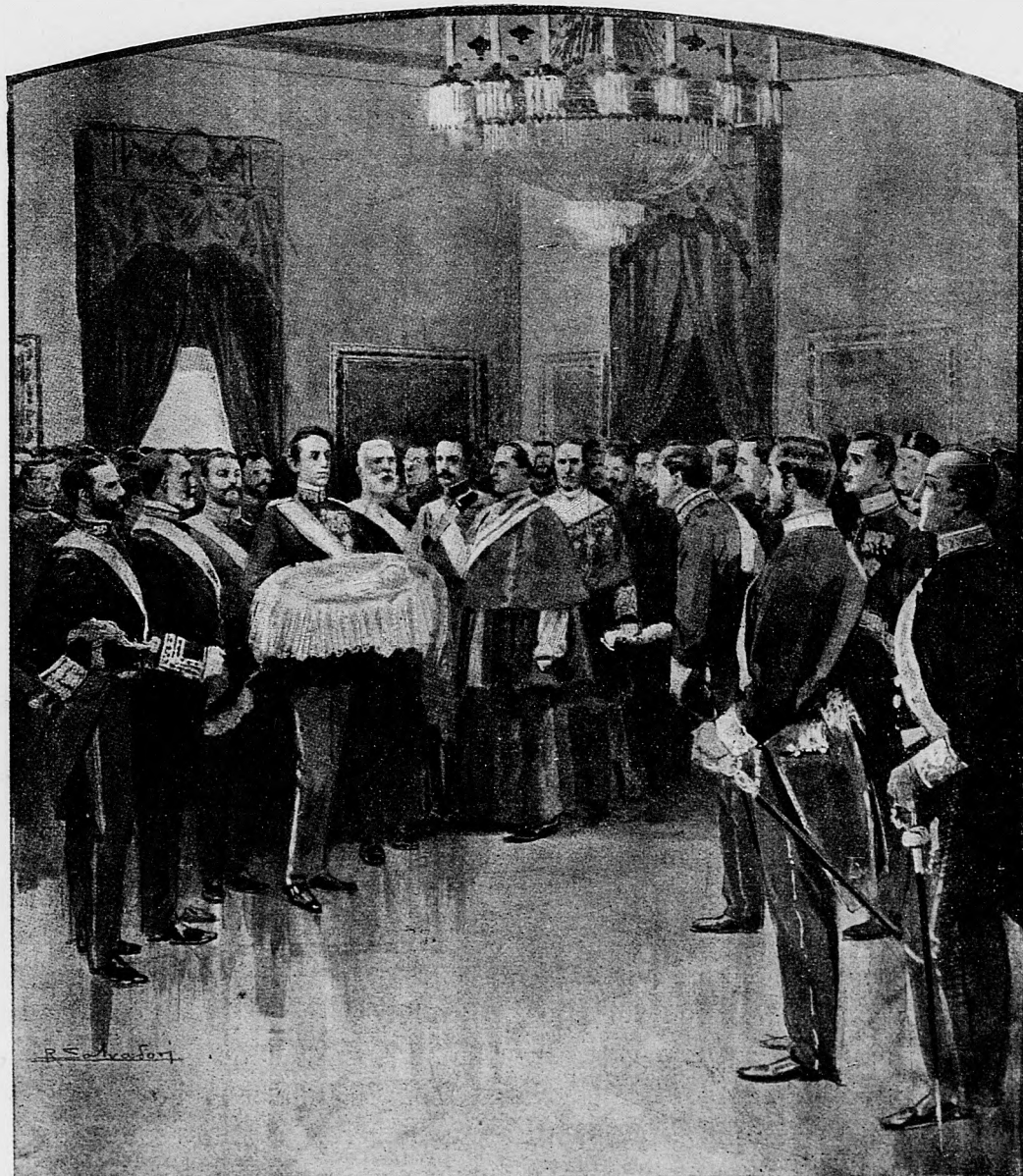
Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Organizujme sa.

Blížia sa doplnujúce volby do stoličných výborov. Svrchovaný čas je, aby kresťanskí voličia po všetkých stranách krajiny náležite pripravovali sa ku týmto voľbám.

Prísnu povinnosťou je teda najmä prevelebného duchovenstva a iných vodcov ľudu, voličom vysvetliť tú hlbokú dôležitosť voľby do stoličného výboru, aby keď príde čas tejto voľby, ľud náš v každej stolici náležite bol pripravený a do stoličného výboru volil si len kandidátov kresťanskej ľudovej strany. V ktorom stoličnom výbore je najviacej výborníkov z kresťanskej ľud. strany, tam najlepšie zahájené sú práva pospolitého ľudu a utlačení alebo ukrivnení občania najistejšie najdu spravodlivosť. Ku dosiahnutiu tohoto vznešeného cieľa najvhodnejší prostriedok je organizácia. Organizujme sa preto pod zástavou kresťanskej ľudovej strany vo všetkých obciach a po všetkých krajoch. Víťazstvo kresťanskej ľudovej strany pri doplnujúcich voľbách do stoličných výborov, bude víťazstvom ľudu kresťanského a jemu samému k najväčšiemu osahu. Organizujme sa preto po všetkých stranách pod zástavou kresťanskej ľudovej strany!

Španielsky kráľ predstavuje novonarodeného dediča trónu.

Pri tejto organizácii poučiť treba najprv voličov, že pri voľbe slobodne môžu dať svoj hlas tomu, koho kresťanská ľudová strana do stoličného výboru kandiduje. Voličia sa nemajú báť ani nátlaku, ani prenasledovania zo stránky úradníctva. Časy sa teraz docela premenily. Ako sa pod liberálmi prevádzaly voľby do stoličných výborov? Pred voľbou zavolať fõišpán k sebe viceišpána a rozkázal mu, aby mu predložil lajster tých — v každom ohľade spoľahlivých — čo majú byť vyvolení do stoličného výboru. Viceišpán rozkázal potom k sebe všetkých hlavných slúžnych z celej stolice a od dediny do dediny vyhľadal s nimi tých «spoľahlivých». Keď bol lajster hotový, viceišpán ho predložil fõišpánovi, ten ho prezrel a prísne naložil viceišpánovi: «aby potom istotne boli vyvolení títo spoľahliví». Boli oni aj skutočne vyvolení. Lenže to nebola voľba, lež liberálna komédia, smutnohra, pri ktorej platil ľud, bo v stoličných výboroch nemal žiadnych zastupiteľov. Takto sa voľby do stoličných výborov nesmejú viacej prevádzať. Na toto treba ľud v prvom rade upozorniť. V druhom rade treba voličom vysvetliť, že stoličné výbory ako ľudu osožiť, tak mu aj mnoho škodia môžu. Kto sa o tom presvedčiť chce, ten nech pováži beh nášho života. Kto rozkazuje, tresce, riadi a spravuje počnúc od viceišpána do posledného pisára? Stolica. *Z koho pozostáva táto stolica? Z tých výborníkov, ktorých si na tri roky volia jednotlivé obce.* Jestli viceišpán, slúžny alebo notár zle gazdujú, alebo ináč sú nespravodliví, kto môže úbohému človeku v jeho biede pomôcť, po prstoch dať nespravodlivému úradníkovi, potrestať slúžneho, alebo notára, čo dvojakou mierou meria? *Ten stoličný výborník, ktorého si dedina vyvolila.* Čím viacej svedomitých a verných mužov má ľud v stoličnom výbore, tým viacej môže byť uspokojený.

Organizujme sa preto pod zástavou kresťanskej ľudovej strany, vyhľadajme si popredku medzi nami v každej dedine schopného človeka, čo má rozum a srdce na mieste a vo výborovom zasadnutí na stoličnom dome nielen chce, lež aj vie povedať aká krivda, alebo nespravodlivosť stáva sa jednotlivým alebo celým obciam. I keď ľud náš šesťdesiat, alebo sedemdesiat statočných, poriadnych a smelých zastupiteľov bude mať v stoličnom výbore pod vodcovstvom duchoven-

stva, bude to v mnohom ohľade ináč vyzeraf po našich obciach.

Organizujme sa preto po všetkých krajoch a obciach pod zástavou kresťanskej ľudovej strany, bo ešte v tomto roku máme voľby do stoličných výborov. Toto si nielen sami hlboko zaštepme do srdca a mysle, lež až len dobre chceme sebe a svojim dieťkam, žiadajme od každého pokrevného, priateľa, známeho v obci našej, aby pri voľbe do stoličného výboru a vôbec pri každej voľbe *hlas svoj nikdy nedali inému, ako vernému privržencovi kresťanskej ľudovej strany.*

Verný ľudák kresťanský ani na krajinskom sneme, ani na stoličnom dome, ani v obecnom úrade doposiaľ nikdy neopustil kresťanský ľud slovenský.

Uprimné slovo k rodákovi.

Veľká škoda je to, že náš kresťanský ľud nemá stáleho politického presvedčenia. Dlhé roky bol vážnom liberálov za peniaze a za pálenie. Prebúdzali a shromažďovali sme ho potom my pod práporom ľudovej strany. Ľud náš zdal sa byť silným, nezkláteným a vytrvanlivým. Trpel mnoho pokút a neludskostí od liberálov pre svoje presvedčenie a za našu kresťanskú stranu, predsa ale nevydržal a nezostal tým neohrozeným bojovníkom, akým mal byť. Prišli iní ľudia s prázdnyimi sľubami a s planou zbraňou. Ako čo by boli závideli úspech našej strane. Ako čo by ich bola zachvátila dychtivosť po sláve a po ablegátstve, vrhli sa na tú politickú stranu, ktorej jednúc aj oni boli bojovníkmi, a zhnusili ju pred Slováckmi tak, ako to divšie neurobili ani bývalí liberáli s celým jejich táborom. Nastala doba osočovania, pomluvy a utrhačstva. Toto bola zbraň, s ktorou mali týchto, takzvaní vodcovia národniarov odpudif Slovákov od kresťanskej strany, za ktorú tolko trpeli a obetovali.

A tu vidím slabosť a nedôslednosť nášho ľudu. Prečo sa odtrhuje od kresťanskej strany? Veď on nič nemal oproti nej! Nenašiel na nej škvrny! Nepresvedčil sa, že by sa bola stala nevernou k tomu programu, za ktorý Slováci tak oduševnene a s celým presvedčením šli do ťažkého boja.

Ľud teda nemôže dvíhať žaloby oproti kresťanskej ľudovej strane a práve preto nerozumne

čini, keď sa dá klamať a zvädzať od ľudí, ktorých vtedy videl prvý raz, keď sa mu počali podlizovať a keď na smrť odsúdili tú stranu, ktorú Slováci k srdcu si privinuli. To bola veľká chyba, ba hriech, že Slováci počúvali na týchto falošných prorokov. S týmto Slováci veľa ztratili. Hľa, žid neopustí svoju stranu, čo by sirkový dážď padal naň. Tak robí aj kalvín a tak aj bezbožný frajmaurer. Len práve kresťan nevie vydržať a nevie priniesť obeť za svoju vieru a za svojich blížnych. V cudzozemsku nenie to tak. Tam sú kresťania stáleho presvedčenia. Videli sme to pri nemeckých a pri rakúskych voľbách. Mysleli sme, že to aj u nás tak bude. Počiatok bol aspoň taký. Utešene sa shromažďovali slovenskí kresťania pod našou zástavou až kým nenajala Fejérváryho vláda dakoľko pochabých ľudí, ktorí potom búrili ľud «za tú našu slovenčinu», vlastne ale k vykoreneniu kresťanskej ľudovej strany, aby takto dosiahli svoje podlé a nešlachetné ciele. Vypukol ten najšpatnejší boj, z ktorého jak Slováci, tak aj kresťania majú nesmiernu škodu. Židáci a slobodní murári tešia sa, že sa stádo rozprcha a že sa tiché ovečky na dravých vlkov premenily.

Nie my sme tomu na príčine, že sa to tak stalo. Nech stanú tí, ktorí to nasnovali a nech sa ospravedlnia! Uznať musia, že s nami viac by boli docielili ako bez nás. To heslo: «Za tú našu slovenčinu» je falošné, nesrozumiteľné a ako vidíme nebezpečné. Zkúsili sme to z mnohých nebezpečných pravôt. Národnári aj tieto strane našej privlastňujú, ako keby ona robila nátlak na sudcov. Hlúposť. Vymyslenosť, len aby nás mohli čím lepšie začierniť. Vyhlasujú o nás prenasledovanie Slovákov. Nenie pravda! Tí, ktorí s búrením kortešovali, prestúpili zákon, a preto boli trestaní. Za takéto priestupky nielen vás by odsúdili, ale aj samých ministrov, lebo zákon musí rovnako merať. Prečo «Kresťana» neprenasledujú, a veru neraz pravdu povedal aj Bánffy, teda aj v tom čase, keď zábavou bolo polovať na ľudákov?

My sme nikdy netajili, že sme Slováci a že žiadame pre Slovákov to, čo im zákon poistil. My len to zapierame, že sme národnári. Dobrý Slovák nikdy nebude národniarom. A predsa vyhlásili nás za nepriateľov Slovákov tí páncovia, ktorí nie sú schopní za ľud slamku na kríž

preložiť, jedine škodu robiť jak kresťanstvu, tak aj ľudu. A preto nech vstúpia do seba a nech uznajú viny svoje. Snáď nenie neskoro.

Nech sa Hodža a Skyčák objímajú so socialdemokratmi, to môže byť úspešné luteránom, ale nie katolíkom. Kresťanský ľud nech sa pevne drží kresťanskej ľudovej strany. *Ondrej Hladký.*

Sriadenie cirkevných poplatkov.

So sriadením otázky kongruy v súvislosti stojí sriadenie cirkevných poplatkov, ktoré známe sú vôbec pod menom «párbér». Kresťanská ľudová strana ako nalieha na ulavenie všetkých tiarch, čo ľud náš prítomne tlačia, tak pracuje na smerodajnom mieste, aby v záujme ľudu s kongruou čoskoro do poriadku privedená bola aj otázka cirkevných poplatkov, totižto «párbéru». Z prípisu, aký upravil minister náboženstva a výučby gróf Albert Apponyi na osvieteného pána biskupa rábskeho, vysvitá, že i táto, pre náš ľud veľmi vážna otázka, o nedlho rozriešená bude. Prípis tento zneje nasledovne:

Osvietený pán gróf a biskup! Dotyčno «párbéru» už od viacej desaťročí vynikajúce, veľmi neprijemné zkúseností pohly ma k tomu, aby ku zodpovednému a primeranému sriadeniu cirkevných poplatkov vo vládnom obore mojom čoskorej zavedené boly potrebné nariadenia.

Jeho cis. a apošt. kráľ. veličenstvo, na najponíženejšiu predlohu moju, najvyšším rozhodnutím dňa 22. novembra r. 1906. nariadiť ráčil, aby so zakončením pojednávania kongruy, patričný výbor kongruy v prvom rade pojednával veľmi dôležitú otázku usporiadania cirkevných poplatkov a výsledok tohoto pojednávania aby svojim časom predložený bol k najvyššiemu rozhodnutiu.

Ponevác ale úplné a ku všeobecnému uspokojeniu slúžiace rozriešenie tejto veľavážnej a mnohostrannej otázky veľkú obozretnosť a dôkladné predbežné pojednávanie požaduje, nedá sa očakávať, aby ono v najbližšej budúcnosti prevedené byť mohlo.

Vychodiac z tohoto uváženia, za potrebné držím, aby už včul, pred konečným usporiadaním tejto otázky, cieľom zrušenia takrečených vecných poplatkov «párbéru» ustálené boly isté nariadenia. Rozumiem tu tie poplatky, ktoré v

niektorých farách katolícki duchovní od nekatólikov požadujú ako príslušnosti od pozemkov, alebo od domu. Takéto vecné poplatky a príslušnosti, pretože dľa doterajšej zkušnosti zadržávajú vždy príčinu ku pravotám, ako vyberanie jejích z jednej strany veľmi nepríjemné je pre duchovných, tak z druhej strany príležitosť zadržávajú ku treniciam a nenávisti medzi veriacimi rozličného náboženstva.

Na základe tohoto úctive prosím Vašu osvietenosť, aby ste ma čoskorej, najpozdšie do 1. septembra b. r., dľa popisu dôchodkov na rok 1906., v ktorom ustálené sú aj cirkevné poplatky, upovedomiť ráčil:

1. V biskupstve osvietenosti Vašej, koľko je takých fár, v ktorých nie katolíci katolíckym duchovným zplácajú vecné príslušnosti pod titulom «párbéru»?

2. Koľko obnáša hodnota v peniazoch kroz nie katolíkov katolíckym duchovným zplácaných vecných poplatkov «párbéru» v jednotlivých farách a v celom biskupstve?

S úprimným výrazom zvláštnej úcty. Gróf Apponyi.

Pažravý Moloch.

Potokami krvavého potu polieva prítomne hospodárske robotníctvo hrud našej vlasti. Státisíce robotníctva iného druhu zdierajú sa v zadržaných fabrikách a v prehlbokých tmavých baňach doma, alebo v cudzom svete. Nesčíselní, takrečených prednejších tried spoločenstva, namáhajú sa a pracujú na úmor rozumom, vtipom a vlohami. I keď sa pýtame, prečo vykonávajú všetci, vysokopostavení a aj tí najposlednejší a opovrhnutí človečenstva, každý v svojom obore túto prácu? Keď chceme vedieť, prečo sa zdierame, hrdúsime a moríme? Skúmajme terazší beh sveta vecne a celkom nestranné, a tu prideme k tomu presvedčeniu, že všetci, či páni, či sedliaci, či učení, či nevzdelaní, jedine preto pracujeme, bo je Moloch hladný. Tento pažravý Moloch ale je veľký kapitál v rukách židovstva.

Pred sto rokami nazdávali sa ľudia, že tento svet blažený, šťastlivý, teda spasený byť môže jedine kroz «slobodu» verejného hospodárstva. No «sloboda» táto prišla, malí hospodári a malí priemyselníci ale pri tej «slobode» nemajú čo do

huby položiť, milliony ľudu vyšli a vychádzajú na mizinu. Táto veľa oslavovaná «sloboda» doniesla malému počtu človečenstva, takrečeným kapitalistom nesmierneho bohatstva, všeobecnosti ale len nesmiernu núdzu a biedu.

Povážme len stav sedliacky. Zrušenie poddanstva neblahej pamäti, bol zaiste veľký pokrok. Bolo to vyslobodenie ľudu z neznesiteľného otroctva. Len to bola veľká škoda, že smerodajné kruhy nestaraly sa o to, aby vyslobodený ľud neupadol do nového otroctva. Dľa zásad slobody bolo dovoleno slobodne robiť dlhy na pozemky, toto ale bolo to najväčšie nešťastie, kroz slobodné robenie dlhov na nemovitosti a pozemky padly tieto v korisť veľkého kapitálu.

Zvlášte v Uhorsku vrhol sa židovský kapitál na pozemky malých a stredných hospodárov. Po mnohých krajoch kapitalisti, najviac židia, skoro nútili sedliakov, aby si od nich peniaze požičiavali, ktoré pravda intabulované byly na jejích majetok. Dal-li sa sedliak naviesť a na mnohé núkanie požičal si od takého kapitalistu peniaze, už bol jeho, stal sa jeho poddaným a úroky od požičaného kapitálu zožraly osov jeho celoročnej práce. Hruza, koľko je takýchto poddaných a bielych otrokov židovstva v stave sedliackom a malých hospodárov! Roku 1900. intabulované bolo v gruntovných knihách na pozemky zväčša malých a stredných hospodárov 3000 millionov korún. Od týchto 3000 millionov korún musia naši malí a strední hospodári ročite úroky platiť. Tieto úroky kde že sa lejú? Do nenasytného brucha Molocha židovských veľkých kapitalistov. Pre tohoto Molocha sa zdierame, potíme a pracujeme všetci!

Roku 1902. obnášaly spoločné dlžoby Uhorska a Rakúska 5437 millionov. Osobytná štátna dlžoba Rakúska obnášala 2065 millionov korún a osobytná štátna dlžoba Uhorska robí 4436 millionov korún. Do hromady robily tieto štátne dlžoby roku 1902. nie menej, ako *jedenásttisícdeväťstotridsaťdeväť millionov korún*. Túto summu je ťažko len vypovedať. Od tejto hroznej summy platí sa ročitých úrokov vyše 700 millionov korún. A kto to platí? Veľkú čiastku malí a strední hospodári v porciach. A komu sa to platí? Veľkému kapitálu židovskému.

Koľko tento Moloch zožiera, vidno z nasledujúceho. Roku 1850. platili odanení v porciach

v Uhorsku a Rakúsku na spoločné štátne dlžoby 53 millionov korún úrokov. Roku 1900. platili odanení v Uhorsku ako úroky od štátnych dlžob 348 millionov korún a odanení v Rakúsku 344 millionov korún. Kto ale dostáva tieto hrozitánske summy? *Rotschild, Bleichröder* a ako sa ináč volajú, ti židovskí *Kohnsorti*. Že sú toto nenie zdravé pomery hospodárske, to každý nahliadne.

Obyvateľstvo krajiny pracuje a zdiera sa vo všetkých vrstvách spoločnosti, aby sa nasýtil hladný Moloch, veľkého kapitálu. Tomuto treba odpomôcť, lež iba zákonnou cestou. Kresťanský ľud nech si do snemu volí vždy len kresťanských zastupiteľov. Ľud náš z terajšieho otroctva vyslobodiť môže len zákonodarstvo kresťanské.

Priemyselníci, organizujte sa!

(Dokončenie.)

Čo ale dal priemyselníkovi miesto cechov ten liberálny «iparszabadság»; a to nové vykúpenie, ktoré pod menom socialdemokracie oslavujú aj nerozumní a Slovákovi neprajú národníci?

Odvolaávajú sa na osvetu, na pokrok a na slobodu, žiada liberalizmus zničenie cechov, akožto prekážky slobodnej konkurencie, s čím vyslobodil švindlerov a fušerov, ktorých dosiaľ cechy tlačili, pustil ich na statočných priemyselníkov a pozbavil ich chleba. Zanikol čestný priemysel a nastalo švindlerstvo. Majster a tovaryš presiali byť spolupracovníkmi, pretrhol sa medzi nimi zväzok priateľský a zostali chladnými zápasníkmi, bez lásky, bez uznania a bez súcitu. A tento nepriateľský pomer rozduchuje socialdemokracia. Veď vernejších a odvážlivejších bojovníkov nemá socialdemokracia ako sú priemyselníci pomocníci. Bojujú proti tým, ktorí im dávajú chlieb. Včulajší tovaryši sú väčší páni, ako majstri. Nemyslia, že jednú aj oni budú samostatnými priemyselníkmi a že tiež budú bojovať s pomocníkmi pokazeného srdca.

Liberálne zákony teda porúcaly kresťanského ducha cechy a zabránily priemyselníkovi hoc aké organizovanie sa dľa odborov. Rozpáchali sa na všetky strany, nikto sa nestaral o nich, nikto ich nebránil, ba sami nevedeli čo robiť, aby si poistili kus chleba. Každý z nich cítil, že ten oslávený «iparszabadság» je jejich hrobom a že liberálna sloboda nenie iné, ako žatva pre židov a žobrácka palica pre všetkých malých statočných priemyselníkov.

Keď už cechy v ceste stály liberálnym štátnikom, mali dať priemyselníkovi miesto nich inú ústrojnosť; nech by sa boli vzdelávali, bránili a riadili. Bez organizácie pravda že museli na vnivoč vynásť malí priemyselníci. — Keď by sa priemyselníci zaraz — ako

cechy prestaly — dľa odborov boli organizovali (teda krajčírmi, obuvníkmi, stolármi atď. osobne v jednom a v jednom spolku), keby daňový zákon nebol tlačil úbohých malých priemyselníkov, ako ich vskutku zdiera, keby tisíce židovských švindlerov nebolo dostalo od liberálov toľkú slobodu, akú požívajú; neboli by sa remeselníci stali takými bedármi, akí sú. Toto je taká pravda, ktorú nepodvráti ani jeden liberálny mudrc. Lebo čo sa stalo? Jasná nastala «iparszabadság», každý sa vrhol na priemysel, či fušer, či švindler, či statočný a učený človek, čoho následkom bola špatná konkurencia, v ktorej práve statoční priemyselníci upadli. Po tomto už neskoro bolo stavať hranice, lebo židáci, špekulanti, fabriky a švindleri všetko využitovali a spolu aj znivočili. Nezriadení a roztrasení priemyselníci zrazu ztratili poriadok, dozorstvo a obranu, ktoré v ohľade práce a mzdy cechy udržiavali. Nastal neobmedzený zápas, ktorý jedného proti druhému postavil, priemyselníkov, ktorí predtým v priateľskej shode žili. Teraz natoľko sme v tomto boji, že jedon druhému závidí kúštk chleba. Boj tento zhumploval ceny natoľko, že nenie možno zane dobrý tovar vyhotoviť. Statočný priemyselník marne sa namáha, hoc pracuje z poriadneho materiálu. Jeho tovar v haube zostane pri planom fabrickom, lebo obecnstvo nehľadá na trvácnosť, lež na cenu. Radšej kúpi z papiera zhotovenú fabrickú obuv, ako z dobrého remeňa vyhotovenú, lebo tá prvšia je lacnejšia, hoc len pár dní trvá. Tak veru páni majstri! Obetou stali ste sa liberálneho «iparszabadságu». Ten vás zahrdúsil. Ten vás pozbavil chleba. Boly to hody pre židov, ktorým vlády liberálne natoľko volkaly, že im aj štátnu pomoc dávaly, len aby čím lepšie mohli zbohatnúť vo fabrikách, ktoré vás na vnivoč priniesly. Kde že vy môžete tak lačno robiť ako fabriky? Takto znivočil liberalizmus priemysle. To málo, čo bol nechal «iparszabadság», znivočila socialdemokracia. Táto vystrela sieť na robotníkov, omámiac ich sľubami a postavila ich proti majstrom a podujimateľom. Majster ledva že živorí, a jeho pomocník predsa klaje naň, že ho vyžiera. Kde to povedie, Boh vie. Tieto smutné pomery nemôžu tak zostať. Tu činiť treba volačo. Veď keď socialdemokracia organizuje robotníkov oproti podujimateľom prác, ani statoční remeselníci nesmú sa dívať na pustošenie so založenými rukami. Brániť sa musia statoční priemyselníci oproti neobmedzenej konkurencii. Musia sa spoločovať k obcej obrane, veď sami cítia zlé následky toho, že sú nenie zorganizovaní, sriadení. Kde že je ten úprimný zväzok, ktorý panoval jednú medzi majstrom a tovaryšom? Tovaryš zostal jednoduchým robotníkom, majster ale zamestnávateľom. Robotník nenie iné, ako puhá sila, ktorú zamestnávateľovi na určený čas predá a mimo toho cudzí sú jedon pre druhého. Majster s pomocníkom v jednej dielni robia, a predsa nepanuje medzi nimi súcít a kresťanská láska. Jedon ťahá na pravo, druhý na ľavo, a táto chladná ľahostajnosť zapríčinila robotnícke pohyby, ktorých zlé následky cítia nielen priemyselníci, lež aj celá spoločnosť ľudská. Na

miesto kresťanských cechov prišla bezbožná socialdemokracia, pustošenie tohoto židovského vynálezu ale vidí a zná každý. Po tomto inšie nevieme radíť kresťanským remeselníkom, len aby sa organizovali, sriadili ku spoločnej obrane. Jako sa organizujú robotníci pod práporom červenej socialdemokracie, tak podobne musia sa aj oni organizovať pod odznakom kresťanstva: pod krížom. Radím im, nech vstúpia za údov do «Katolíckej Jednoty», ktorá vyznačila si za cieľ brániť kresťanov. Tá im dá rady, čo majú robiť a ako sa organizovať. Po druhé nech sa spoločujú dľa odborov. Spolky sú veľká sila, keď ich rozumne spravujú. Po tretie nech sa pripoja všetci kresťanskí priemyselníci ku kresťanskej ľudovej strane, lebo jedine táto strana ich vezme pod ochranu, a jedine s pomocou tejto strany obdržia lepší a spravodlivejší priemyselný zákon. Nech nezabudnú priemyselníci, že liberalizmus u nás znivočil čestný priemysel a že na sneme mimo kresťanskej ľudovej strany ostatné sú liberálneho smeru, ba sú napáchnuté aj bezbožnou socialdemokraciou, ako to u takzvanej slovenskej národnárskej strany skusujeme, ktorá nenie iné ako odvetvie socialdemokracie. A statočný priemysel nič tak nehubí ako židovská socialdemokracia, veď stojí v službe židovských fabrikantov a podujímateľov.

Teda do práce sa priemyselníci. Upovedomte nášho «Kresťana» o každom vašom pohybe. Pomáhaj nám Boh!

Fatranský.

Rakovszky.

Nepriatelia kresťanskej ľudovej strany vždy nasledovali tú taktiku, že urputnou besnotou napádali jej vodcov. Včul nepriatelia naši ešte aj to držia za hriech, keď je dakto gróf a patrí ku kresťanskej ľudovej strane. My ale vždy len na tom sme pracovali a jednostajne len na tom budeme, aby sme v Uhorsku ku obrane katolíckej viery spojili každého čo dobre chce, počnúc od hlavného tovarníka grófa Ferdinanda Zichyho až do najskrovejšieho a najposlednejšieho občana krajiny.

Gróf Ferdinand Zichy, Rakovszky a jejich druhovia kedy začali brániť kresťanskú vieru? Keď sa v krajinskom sneme neopovážil nikto ani len meno Boha vysloviť, keď katolícki vyslancovia haňbili sa za svoju vieru, keď katolícki vyslancovia neostýchali sa to povedať o sebe verejne, že v tom okamžení, ako vstupujú do snemovne, vonku nechávajú svoj krstný list. Viera naša bola vtedy potupená, naše sviatosti boli vtedy predmetom posmechov a my sami väzili sme v otroctve kadeakých chatrných ľudí,

na vláde bol Bánffy, v snemovni panovali Kubínyovci a Gajárovci. Po tento čas vystúpili naši ľudia. Gróf Ferdinand Zichy požíval zvláštnu milosť pápeža a vysoké vyznačenie kráľa. Svetскеj slávy teda nemohol hľadať. Ku obrane kresťanstva obetoval viacej tisícov a stotisícov, ako si Skyčák len predstaviť môže. Za to nemal by mať práva menovať sa ľudákom? Rakovszky je známy ako človek, čo nezná žiadneho strachu. On bol ten jediný, ktorého sa viacej báli, ako celej snemovne dohromady. Nenávideli ho pekelnou zášťou. Nenie tej zbrane, ktorú by proti nemu neboli upotrebili. Bojovali proti nemu zbraňou hadím jedom a pokrytstvom napúšťanou, Rakovszky ale predsa neranený stojí na bojišti. Bánffyovci, Salavskovci, Gajárovci, Kubínyovci upadli, len meno ostalo po nich, Rakovszky je ale tu! Za to však každý, čo nenávidí kresťanskú politiku a kresťanskú ľudovú stranu, pekelnou zášťou nenávidí Rakovszkyho.

Naši nepriatelia zúria teraz proti Štefanovi Rakovszkymu, že prísne predsedal na krajinskom sneme. Čoho sa dopustil? Či mu len jeden-jedinký raz vedeli dokázať, že sa svedomite nedržal snemových pravidiel? Stalo sa, že horvátsky rečník jednu a tú istú vec aj desať razy opakoval, len aby predĺžil čas. Čo mal robiť v takomto páde predseda snemovne? Mal to snád bez napomenutia počúvať?

Kto zničil na mestskom dome vo Viedni liberálov a dal ich jedného po druhom vyvieť von z dvorany? To bol *Lueger*. Tlieskal mu každý, preto že bol smelý — *Lueger* sa ani teraz ešte nedá.

Kto ako predseda ztroskotal obštrukciu socialdemokratov v Berlíne? To bol *Ballestrem*, jeden z vodcov centrumu. Mal smelosť držať sa dľa snemových pravidiel. Preto ale, že Rakovszky len dľa snemových pravidiel jednal, dovoleno má byť užívať proti nemu tie najpotupnejšie výrazy.

A kto užíva tieto výrazy? *Skyčák!* Kde bol ale *Skyčák*, keď Rakovszky pred bajonettami stál na shromaždení varínskome? *Skyčák* nenie mladý človek, kde že bol vtedy? Robil vtedy dobré kšefty a hroznú prácu ponechal Rakovszkymu, *Zmeškalovi*, ktorých teraz ohavne znevažuje.

Dľa *Skyčáka* vodcovia katolíckeho ľudu ne-

majú byť Zichovci, Rakovszky, grófi a biskupi, bo dľa jeho rozumu povolani vodcovia katolíkov sú: *Skyčák, Hodža, Ivánka!*

Neborák, chudák Skyčák!

POLITICKÉ CHÝRY.

Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany v kruhu svojich voličov.

Štefan *Rakovszky*, podpredseda kresťanskej ľudovej strany a snemovne dňa 15. júla navštívil svojich voličov vo volebnom okrese Csorna. Voličia svetskí vo veľkom počte a na jejich čele mnohí duchovní privítali obľúbeného vyslanca s hlučnými ováciami. *Rakovszky* v jeho reči vyzdvihol ako zvláštny bod účinkovania krajinského zákonodarstva, že onedlho oslobodený bude ľud od párbéru, po čom bude nasledovať úplné rozriešenie otázky kongruy. — Béla *Csitáry*, krajinský vyslanec volebného okresu kubínskeho navštívil svojich dolnokubínskych voličov dňa 17. júla a zo strediska okresu rad-radom chodí po obciach. V Krásnahorke prijali voličia svojho krajinského vyslanca slávnostne a keď mu vyslovili vreľé vďaky za jeho neunavené a horlivé účinkovanie na sneme v prospech ľudu, zabezpečili ho i na budúcnosť o svojej vernosti a nezlomnej oddanosti. Všestranne obľúbený vyslanec poďakoval sa najprv za slávnostné prijatie, potom ale osvedčil sa verejne, že jedinkou snahou politického účinkovania jeho je: bojovať za záujmy ľudu a podporovať ho v každom ohľade ku jeho blahu.

«To i to».

Toto heslo je známo každému, čo raz pohliadol do socialdemokratického «Slovenského Týždenníka». Tento orgán židovskej socialdemokracie píše, ako to zo židovských novín vyčítal, o vyslancoch krajinského snemu takto: «Na našich dietach (snemoch) zasedali blbani, chrapúni a podliaci vždy v hojnom počte». — Veď na našom sneme prítomne zasedajú aj národnáriksi vyslanci. Sú teda aj títo takí blbani, chrapúni a podliaci? Nože sa opýtajte tých židovských novín! Socialdemokratický «Slovenský Týždenník» píše zase celkom nastrašený takto: «Idu tatári!» — Títo tatári má byť kresťanská ľudová strana. Či sa ale v pezinskom okrese národnári nechovali ako opravdoví tatári? Kto hubil vinice v Račisdorfe? Či nie národnáriksi tatári?

Chcete vidieť čo ztvárajú? Pozrite si na Lúčky a Ružomberok. — Konečne dáva socialdemokratický «Slo-

venský Týždenník» milému čitateľovi odpoveď na tú otázku, že «čo sú to tí akýsi radikáli». Nuž ten milý čitateľ socialdemokratického «Slovenského Týždenníka» s tou odpoveďou sotva bude spokojný, bo je to samá lož. Lož je, že on nevie, že medzi radikálmi sú zväčša židia. Lož je, že s maďarskou ľudovou stranou všade hlasovali židia. *Pravda je, že pri pezinskej vol'be židia z Modry hlasovali s národnáriksi.* «Lož je, že primasov Vaszarymu patrí na ďalekom okolí Ostrihomu asi 99 tisíc jutár a že tieto zeme sú všetky v árende a mimo dvoch, že sú všetci árendátori bohatí židia». To je lož, bo tam žid ani jedného jutra nemá v árende! *Pravda je ale, že socialdemokratický «Slovenský Týždenník» tlačí sa v tlačiarňi «Uránia», ktorá patrí židovi Székelyovi.* *Všetky tie krvopotne vyrobené haliere, ktoré zavedený slovenský ľud «Slovenskému Týždenníku» posielal, vandrujú do židovského vrečka. Jako sa zdierajú národnáriksi zavedení Slováci a pracuju na židov. Toto je pravda!*

Pezinský mandát.

V záujme pravdy treba sa nám s touto vecou poznovne zaoberať, bo socialdemokratický «Slovenský Týždenník» pri opisovaní pezinskej volby v 28. čísle toľko naluhá, že každému čo to číta, vlasy dupkom stávajú. Píše, že pri vyšetrovaní o platnosti pezinského mandátu nariadenom, 600 svedkov nad slnko jasnejšie dokáže *podplácania, terrorizovania a násilníctva, bez ktorých by maďarská ľudová strana nie 983, ale ani 500 hlasov nebola obdržala. Strana táto podkúpila celé obce (Petržalka, Limbach), z iných obcí (Grinava, Cajla, Račisdorf) dostala len pokúpené hlasy.* — Nuž tieto výbuchy od prvej do poslednej litiery sú nehanebná a hnusná lož. Ohavná lož je, že kresťanská ľudová strana pred volbou dva razy ponúkla národnostnému kandidátovi dr. Milanovi Ivánkovi celú náhradu útrat prvej volby. Nestydatá a bezočivá lož je, že modranská židovská obec dostala od kresťanskej ľudovej strany 300 korún a každý jej člen-volič 10—20 korún. Oproti tomu ale pravda je, že modranskí židia pri tejto volbe spolu s národnáriksi hlasovali. Pekelná a neslýchaná lož je, ako socialdemokratický «Slovenský Týždenník» ďalej píše, i to bubnovanie v Horných Orešanoch a to napájanie voličov z kresťanskej ľudovej strany vo Vištuku a kde inde. Pravda je, že toto nikto nevidel, ani dokázať nemôže, lebo z kresťanskej ľudovej strany sa toto nikdy nestalo. Všetky tieto lže a pomlvy si len národnáriksi navymýšľali, aby očiernili kresťanskú ľudovú stranu pred voličmi. Svätá pravda je ale konečne i to, že v pezinskom okrese počas vyslaneckej volby neslýchaného *terrorizovania a násilníctva dopustili sa len národnáriksi.*

Toto dokáže ostatne aj vyšetrovanie, ktoré je teraz nariadené.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

B E S E D N I C A.

Úfajme, zakiaľ žijeme.

Bol raz jedon bohatý človek, ktorý nikdy nevedel sa odvážif k tomu, aby dal chudobným almužnu. Keď ho voľakto na to upozornil, že ten, alebo iný ak veľkú biedu a núdzu tre, srdce jeho zostalo ako skala tvrdé a povedal posmešne:

— Bol bych ja blázon napchávať takého, ktorý je nie utisnutý na to.

Časom ale aj tomuto zátvrdivcovi prišlo na um, že nebude na veky žif, lež jednúc aj on umre, tak ako aj iní ľudia, načo mu je teda majetok, ktorý na kopu nashromaždil, veď z toho nič nemôže vziať so sebou.

Hlasné myšlienky jeho začul jedon ctihodný stavec, ktorý zázračnou cestou prišiel k nemu.

— Pravdu máš, — hovorí šedivý starik, — že z náramného bohatstva nič nevezmeš so sebou na druhý svet, ale necháš to tu druhým. A potom bohatstvo ne-nie stále, dnes máš ho, zajtrá nie, a či ty môžeš vedieť zdáľif neodpúdi sa od teba? Preto dobre urobíš, keď sa postaráš, aby ti aj po smrti zostalo voľačo. Radím ti, aby si to, s čím ťa Boh tak bohato obdaril, obrátil na dobré ciele, buď dobrodincom chudobných, vdov a sirôt, a vtedy, ver mi, nie darmo nashromaždil si poklad na poklad.

— Nech je dľa tvojej žiadosti, — odpovedal boháč posmešne. — Áno, pomôžem druhým, ale len tomu, kto je ozaj utisnutý na moju pomoc. O tom ani nech sa ti nespíva, že môj krvopotne nasbieraný majetok kadejakí darebáci a žobráci budú mrhať. Taký, čo len iskričku nádeje chová v sebe, ten nech neráta na moju pomoc. Ale ak príde ku mne taký bedár, ktorý zriekol sa všetkej úfnosti, toho napomáhať budem, kolko len vystane zo mňa.

— Trafiš aj na takého človeka, — odpovedal starik vážnym hlasom a zmiznul práve tak podivne, ako aj prišiel.

Viac rokov pominulo po tomto výjave, ale skúpy boháč ešte vždy nenašiel takého človeka, ktorého by za hodného uznal jeho podpory. Stalo sa jednúc, že na smetisku, ktoré bolo ďaleko od mesta, zazrel jedneho nešťastlivého lazára. Bol celý zmorený od rán, od boľasti a od núdze, tak sa zdalo, že už skonáva.

— No, — myslí v sebe zátvrdivý boháč, — tento žobrák už istotne nemá úfnosti a nádeje, smele môžem mu ponúknuť pomoc, bez toho, že by slub môj zrušil.

Siahol teda do vaku a vytiahol odtiaľ sväzok dukátov, hovoriac:

— Tu máš kop peňazí, — ponúkajúc zlato bedárovi.

Úbohý nešťastník, hoc bol ešte mladý, horko-ťažko zodvihol hlavu a tázavo hľadel na skupáňa:

— Čo ti prichodí do rozumu, že mi núkaš peniaze? Snáď som jediný z celého mesta, čo by bol utisnutý na tvoju almužnu?

— Vieš, len preto ti núkam peniaze, — vraví boháč, — lebo som spravil slub, že len takému dám almužnu, ktorý už žiadnej nádeje nemá k tomuto svetu.

— Preč odo mňa, bohorúhač! — skríkol nešťastník s hnevom. — Tvojej nádeji je koniec jak tu, tak aj na druhom svete, lebo ty celú úfnosť tvoju v peniazoch si skladal, ja ale ani na minútu neztratil som úfnosť v Bohu a v jeho milosrdenstvo. Ty myslíš, keď vidíš, jako sa tu na hnojí svíjam v boľasti a v núdzi, že som sa zriekol poslednej nádeje. Či nevieš, čo hovorí sv. Písmo? Boh zodvihne chudobného z prachu a trpiaceho zo smetiska. Či vieš, že písané je aj to: Boh zahaňbí pyšných a povýši ponížených. Ber sa ty nadutý bohorúhač! Nie som utisnutý na tvoje mizerné peniaze!

— Toto je vďaka? — pýta sa obrazený skupáň. — Ja som sa smiloval nad tebou a ty mi ubližuješ a nadávaš.

— Ty len na oko si ma lutaval, ináč odsúdil si ma na smrť, lebo len mrtví nemajú žiadnej nádeje tu na tomto svete. Odídi odo mňa! — povedal bedár a klesol na smetisko a ani na okamih si nepovšimnul viac skupáňa.

— Keď tento žobrák takto vypráva, — hůtal boháč v sebe, — nech teda almužna moja patrí mŕtvym.

Tak aj urobil. Hoc bola tma, siel do cintorína, vykopal dieru do jedneho hrobu, strčil do nej dukáty, ktoré tomu bedárovi chcel dať, pričom hovoril:

— Ty mŕtvy, tu máš hŕbu peňazí, pozoruj na ne dobre. Ty už ozaj nemáš úfnosti k svetským pokladom.

Po tejto reči zdalo sa skupáňovi, že čuje z hĺbky hrobu tento hlas:

— Zachránim poklad pre teba.

Jedon rok po druhom sa míňal a za ten čas skúpy boháč prišiel o celý jeho majetok skrze rozličné nehody. Ostal žobrárom a bol prinútený z dom do domu chodiť po pýtání, aby hladom nezahynul. Hej s boľastným srdcom myslel na predošlé časy, keď mal všetkého v hojnosti a keď nemilosrdne vyhánal z domu svojho nešťastníkov, ktorí almužnu žobrali. Tak zachodia teraz aj s ním zátvrdiví ľudia. Takýto obrat sa stáva v živote.

Núdza a staroba zmorila ho docela. Neraz myslel na ten balík dukátov, ktorý bol do hrobu zakopal.

— Ach, věuľ som sám bez všetkej nádeje, — vzdychal. — Dobrá by bola čo len desiata čiastka predošlej.

Dlho blúdil po svete. Neraz cítil surovosť a zátvrdivosť ľudí, keď chodiac po pýtání, odháňali ho z prahov. Konečne dotrepal sa do rodiska svojho, odkiaľ dávno bol odišiel. Zrovna siel do cintorína a najdúc po

dlhom hľadani otázky hrob, počal ho palicou kopat. Zbadajúc to strážny, myslel, že má prácu so zlodejom, chytil ho a odviezol na mestský dom.

Rychtár uprel prísny pohľad na nešťastlivého človeka a okríkol sa naňho:

— Hrob si chcel vykradnúť? Ako si sa mohol dopustiť takého zločinu?

— Bože chráň, že by ja bol chcel hriech spáchať! — bránil sa zobrák zúfalým hlasom.

Potom však vyrozprával celý svoj život, kto on voľakedy bol, ako zachodil s chudobnými, ako opovrhol jednú bohatou jeho almužnou jedon nešťastník, ktorého na smetisku našiel; potom že prečo zakopal tie dukáty v cintoríne a teraz, pretože je v najväčšej núdzi, prečo ich chcel vykopat.

Rychtár s napnutou pozornosťou načúval rozprávku, u koncu pýtal sa:

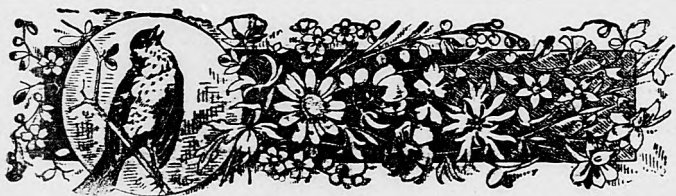
— Poznáš ma? Hľad mi do očí!

— Nepoznám vás, veď som tak dávno ďaleko bol z môjho rodiska.

— Ja som ten, ktorého si ty jednú na smetisku videl a o ktorom nazdával si sa, že nenie preň viacej úfnosti. Ešte v ten večer vzal ma do ochrany láskavý Boh skrze dobrých ľudí jeho a aj potom mal starosť o mňa, a nielen že prinavrátil mi zdravie, ale pomáhal mi, tak že tu, kde môj otec voľakedy statočným mešťanom bol, vyrábal som si chlieb s čestnou prácou. Môžeš vidieť, že som mal pravdu, keď som ti toto povedal: «Boh povýši, ale koho chce aj poníži». A zakaiaľ človek dýchať vie, nesmie zúfať, lež musí úfať v Boha až do smrti. Vtedy ty si mi chcel spomôcť, teraz ale ja sa budem starať o teba.

Rychtár dal potom vykopat dukáty a dal ich bývalému boháčovi, prijal ho k sebe a opatroval ho do smrti.

Fatranský.

CHÝRNIK.

Dar nášho kráľa tureckému sultánovi. Jeho veličenstvo kráľ poslal tureckému sultánovi do daru dva kaldrubske sivé kone. Dar sprevádzal nadporučík knieža Liechtenstein a jeden dvorný kommissár. Jeho veličenstvo náš kráľ už aj dávnejšie až dvarazy poslal sivých konikov tureckému sultánovi, ktorých tento veľmi obľubuje.

Dar jednej škole. Z Kremnice oznamujú: Štátna vyššia reálka v Kremnici minulé dni zbohatla o jednu sbierku mikroskopických preparátov, ktorá je dielom nebohého poštového a telegrafického dozorca Edvarda Gergera. Vdova Gergerova pamiatku svojho manžela, pochádzajúceho z Kremnice, tak mienila najlepšie zveč-

niť, že zo Sarajeva, kde sa stále osadila, v jednej fiokevej kastni poslala sbierku kremnickej vyššej reálke do daru. Edvard Gerger na vedeckom základe sa zaoberal s mikroskopickými skúmaniami a menovite jeho filoxerové preparáty sú cenné. Sbiereku preparátov profesor reálky Juraj Teschler vďačne ukáže tým, ktorí sa o ňu zaujímajú.

Slezinná sneť v Prešporke. V minulom čísle sdelili sme, že v Prešporke šesť ľudí zomrelo na slezinnú sneť. Strašná nemoc, ktorá povstala následkom použitia mäsa nakazeného slezinnou sneťou, vrchnosť primala ku tomu, aby zaviedla rýchle vyšetovanie. Mestský hlavný kapitán Kutsera po bedlivom patrání ustálil, že v poslednom čase v okrese Alsó-Csallóköz na okolí obcí Süly a Felbár istý Šimon Fleischmann pokúpil lichvu, ktorú pred zdochnutím zabili, potom mäso opatril zdravotníckou bilétou a predal prešporským mäsiarom a udenárom. Policia nesvedomitého človeka odovzdá súdu. V Prešporke v predošlú nedeľu zomrel fabričný robotník Vallachovics, lebo jedol klobásu, ktorá bola zhotovená z mäsa, nakazeného slezinnou sneťou. Toto je už siedmy človek, ktorý zomrel na sneť. — V obci Alsónyárasd v pondelok 15. júla pitvali lichvu, ktorá zdochla na slezinnú sneť. Počas pitvania mäsiar Peter Csölle a gazda Liakovics pošpinili si ruku a onezdraveli na slezinnú sneť. Obidvoch zaviezli do prešporskej nemocnice. — Novšie oznamujú z Prešporsku: Kráľovský fiskalát mäsiara Fleischmanna z obce Felbár a istého Csóku, rychtára obce Süly obviňuje, že svojou nedbalosťou zapríčinili smrť viacerým ľuďom. Z ďalším vyšetovaním poverený je policajný kapitán Kutsera. V prešporskej štátnej nemocnici opatrujú nateraz štyri osoby, ktoré onezdraveli na slezinnú sneť. Na túto strašnú nemoc dosiaľ zomreli nasledovní ľudia: Dňa 3. júla železničiar Štefan Lukács, 4. júla jeho syn Ferdinand Lukács a fabričný robotník Ludvik Geyer, 5. júla robotník Edvard Másik, 7. júla robotníčka Maria Simon, 8. júla dieťa N. Spiegel, 15. júla hlavný poštový úradník na pensii Franc Madarassy a robotník Franc Valahovič, 16. júla švadlena Anna Kudlik a robotník Ján Valahovič. Chorí sú ešte nádenník Anton Angermeyer, Peter Csölle a Imrich Lipkovits, obyvatelia obce Alsó-Nyárasd.

Nová textilná fabrika v Košiciach. V Košiciach založia novú textilnú fabriku. Ku útratám vláda prispeje 50.000 korunami, mesto ale 30.000 korunami. Podnikateľ vloží do novej dielne 400.000 korun kapitálu.

Nebezpečná horúčosť. Kým v Uhorsku nepriam panuje teplé počasie, v Amerike je horúčosť neznesiteľná. Z Filadelfie oznamujú, že tam minulé týždeň odbyval sa slávnostný pochod a od veľkej horúčosti zostalo zle 250 osôb. V pochode tomto sa zúčastnilo viac tisíc ľudí.

Zemetrasenie. V obci Suchá Hora (stol. oravská) minulé dni bolo slabé zemetrasenie, ktoré trvalo 3. minúty. Obyvateľstvo neznalo príčinu prírodného zjvu a so strachom utekalo pod holé nebo.

Bulharský panovník Ferdinand Koburg zdržuje sa prítomne v Uhorsku na svojich panstvách. Panovník deň po deň robí výlety a zbiera rastliny a lišajníky. Počas výletu sa pustí do rozhovoru s každým, s kým sa len stretne a tak žije, ako by ani nebol panovník, lež len jednoduchý pán, ktorý letuje. Panovník Ferdinand je opravdovým dobrodincom obyvateľstva celého vidieku a ľud ho tiež veľmi rád má. Minulý týždeň ale predsa potkalo ho nepríjemné dobrodružstvo. Pri obci Garamfő samopašni šuhaji vediac, že panovník sa tade povezie na automobile, položili krížom cez cestu jedno veľké brvno. Vodič automobila ale zbadal prekážku a automobil ešte zavčasu pristavil. Na druhý deň panovník osobne oznámil vec u hlavného slúžneho v Garamfő, ktorý vystopoval a potrestal páchatelov. Panovník sa veľmi dobre cíti v kruhu svojej rodiny. Minulý týždeň úradníctvo kniežatského panstva pripravilo panovníkovi z príležitosti jeho 20-ročného panovania skvelé ovácie. Najprv v Garamkohó v tamojšom kostole bola slávnostná sv. omša, na ktorej prítomný bol panovník so svojimi štyrmi deťmi a svojim sprievodom. Počas sv. omše farár Karol Gazdík v peknej reči pozdravil panovníka. Po omši prijal panovník deputácie a potom dal skveľý obed, na ktorý pozval úradníkov a popredných ľudí celého okolia.

Nebezpečný výlet. Minulé dni z Tátralomnice jedna spoločnosť urobila výlet na automobile a málo chybovalo, že nešťastne nepochodila. Členovia spoločnosti boli: univerzitný profesor Karol Kuzmik, tajomník žokéklubu Ladislav Magyar, barón M. Hammersberg a ministerský pomocný tajomník Št. Dobay a týchto rodina. Spoločnosť chcela najprv urobiť výlet do Dunajecu v Haliči. Vidiek neznajúci francúzsky strojvodič automobila ale zmýlil cestu a rovno do Haliče viedol automobil. Keď našli pravú cestu, už bola mhlitá tma a s petroolejovými lampami zaopatrený automobil nevedel viesť po pravej ceste. Pri obci Hunfalu prišli na jedon most bez operadiel, z ktorého 30 metrických centov vážiaci automobil srútil sa do hlbokého jarku. Obyvateľstvo obce s fákami šlo na pomoc členom spoločnosti a oratovalo ich. Na šťastie nikomu sa nič nestalo. Spoločnosť potom veselo šla späť do Tátralomnice.

Zatknutá vojenská stráž. Vyslanec aradského vojenského súdu — ako zo Segedína oznamujú — minulý týždeň zatknul v Segedíne nočnú stráž 46. pešieho pluku, lebo svojim hriechnym previnením možným učinili uvrznúť jedného trestanca. Na požiadanie budapeštianskej štátnej polície totiž minulé dni zatkli vlašáča Antona Nagypála, o ktorom počas vypočutia vysvitlo, že je vojenským uprchlíkom a že ho i vojenská vrchnosť kurrentuje. Segedínsky hlavný kapitán dr. Ludvik Baksa ušlého vojaka dal previesť do kasárne 46. pešieho pluku na Mars-námestí, kde uprchlíka dočasne zavreli do žalára kasárne. Anton Nagypál ale v noci z väzenia uvrzol. Vyslanec vojenského súdu ustálil, že Nagypál vylámajúce vysoké okružle okno, vyskočil na dvor a bez prekážky prešiel cez tri dvory, cez jednu

dlhú chodbu a cez bránu. Nikto ho nepristavil, lebo stráž spala. Členovia zatknutej stráže sú všetci segedínski mladíci.

Chýry zo Spiša. Náš osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy pochválil Richvaldčanov a im svoje pastierske požehnanie poslal za tú ich novú obetovavosť o svoju katolícku školu, že bez štátnej podpory sami vyplnia svojmu učiteľovi plat až do tisíc korún. Tú nasledovania hodnú šlachetnú obetovavosť zaiste aj P. Boh nenechá bez odmeny! — V Nižnom Šmeksi bolo do 9. júla 302, v Barlangligete pri Spišskej Belej do 26. júna 580 osôb, v Šmeksi do 5. júla 1358, v Tátralomnici do 7. júla 679, v Tátrazéplaku do 1. júla 475 hostí. — Jozef Szubally, okresný notár kacvinský, po svojom 34-ročnom úradovaní šiel do pensie. — Minister vnútra gróf Julius Andrassy dňa 10. júla z Tökerebesu (zemplínska stolica) na automobile prišiel do Levoče, kde si obzrel znamenitosti mesta i katolícky kostol, tam odtiaľ šiel tiež na automobile do Tátralomnice a potom z Popradu po železnici do Budapešti. — Marian Blcha, kaplán kapitulský zase ide ku poľskému grófovi Zamoyskému, ktorému i staro-lubovenský zámok patrí, za vychovavateľa. — Spišský stoličný výbor dňa 10. júla držal svoje letné zasadnutie. Telegrafične pozdravil osvieteného pána biskupa dr. Alexandra Párvyho z tej príležitosti, že ho najjasnejší kráľ za opravdového vnútorného tajného radcu svojho vymenoval. Potom ustanovil výbor, že na výdavky napísania dejepisu kuruckého času dá stolica 400 korún, na sochu Thökölyiho v Kežmarku 500 korún a na sochu Rákócziho v meste Zombor 50 korún. Aj to ustanovil výbor, že pre poradnú sieň stoličného domu stolica dá maľovať obraz Rákócziho a Thökölyiho a že prípis pošle ku vláde, aby sa namiesto 11. apríla 15. marec slávil ako národný sviatok. Okrem toho vypovedal ešte stoličný výbor, že v Kežmarku, v Starej Vsi, v Gelnici a v Starej Lubovni zriadi stolica špitále, kde sa nemocní okolia týchto miest budú opatrovať. — Minulý týždeň bol u nás dáždívý a po nociach chladný čas, v jednu noc sa natoľko schladilo, že teplomer ukazoval len 4 stupne tepla, vo vysokých Tatrách aj sneh napadol. Ľudia sú veľmi hatení v zosbieraní konečín a sena. Úrody sú dosť pekné.

Prenasledovanie židov v Persku. V hlavnom meste Perska, v Teherane chceli sriadiť pogrom na židov, ktorý sa ale len z polovice podaril. V meste sa totiž rozniesol chýr, že v židovskej štvrti držia uväznenú jednu mohamedánku, následkom čoho obyvatelia mesta vrhli sa na židov. No vrchnosť ešte zavčasu zakročila a takto len asi dvadsať židov bolo ranené. Židovskú štvrt' stráži teraz vojsko.

Zmenku falšujúci kupec. Z Košíc píšú, že na nariadenie vyšetrojúceho sudcu košickej súdnej stolice žandarmeria minulé dni zatkla Mórica Blau-a mladšieho kupca v obci Abaujszántó, lebo falšoval zmenky. Kráľovský fiškálát objavil, že zatknutý kupec falšoval 11 zmeniek.

Štvornásobná vražda. Medzi pustatinami Dános a Vacs oproti Albertirse na krajinskej hradskej je jedna čárda, kde bol krémarom istý Štefan Szarvas. Krémára, jeho manželku a dcéru v noci túlajúci sa cigáni zavraždili. Práve vtedy šiel tade kočiš Štefan Tabi na voze, ktorého lúpežníci tiež zabili. Potom kočišovu mrtvolu hodili ku ostatným mrtvolám a budovu podpálili. Budapešťiansky hlavný kapitán štyroch tajných policajtov vyslal na miesto vraždy. Zo Szolnoku už na úsvite šla žandarmeria prenasledovať cigánov. Vrahov už lapili.

Tohoročné veľké manévry honvédstva budú v auguste na okolí mesta Hatvanu. Hlavný stán bude v Hatvane.

Krádež. V chotári obce Fačkov cigáni ukradli päť koní. O niekoľko dní videli cigánov v belanskej doline a zdá sa, že cigáni so svojou korisťou chceli ujsť do Turca, kde ich ale turč.-sv.-martinská žandárska stráž, ktorú o krádeži hneď upovedomili, čakala.

Smrteľné nešťastie. V obci Kiskapus udalo sa úžasné nešťastie. Hlavný konduktor Július Kiss z Veľkého Sibína počas šibovania chcel sopnúť dva vozne; ale zmýlil krok, tak že ho vozne dodrúzgaly. Manželka nešťastníka bola náhodou pri stanici a tak bola očitým svedkom strašnej smrti svojho manžela.

Neverný poštársky sluha. Z Békés Čaby sdelujú, že poštársky sluha Karol Kovács na železničnej pošte falošným kľúčom otvoril jedno vreco s balíkmi a ukradnúc 12.000 korún, chcel ujsť do Ameriky. ale ho ešte pri železnici chytili.

Vlámánie. Predošlý týždeň do potravného sklepu na Vrútkach vnikli vlamáči, odkiaľ 600 korún hotových peňazí a mnoho cenných vecí odniesli. I u pensionovaného učiteľa a árendátora panstva Jána Burjana chodili títo zlodeji, odkiaľ tiež viac cenných predmetov ukradli.

Besní psi. V senickom okrese (stolica nitrianska) veľmi sa rozmnožili besní psi, ktorí zapríčinili mnoho strachu, ale rýchle zakročenie vrchnosti všetkému nebezpečeniu predišlo, lebo v Šaštíne zastrelili 9 psov a majiteľom, psov zakázali na slobodu púšťať.

Vraha bulharského ministerpredsedu obesili. V Sofii obesili dňa 16. júla ráno Petrova, vraha bulharského ministerpredsedu Petkova. Bulharský panovník Ferdinand potvrdil smrteľný výrok vojenského súdu a nariadil, aby sa popravenie vraha behom 24 hodín previedlo. Štátny fiškál vojenského súdu generál Agura v hrade Murány (stol. gemerská) predstavil sa panovníkovi Ferdinandovi, ktorý tu podpísal smrteľný výrok. Prosbu vraha o omilostenie, ako i prosbu jeho priateľov o obnovenie pravoty odvrhli. Na popravišti prítomné boli aj úradné osoby. Odsúdený šiel pokojne a smele na popravište, kde pred štátnym fiškálom vyznal, že vo vražde mal aj spoločníkov.

— Nepomenujem ich — hovoril — lebo nechcem nikoho priviesť do nešťastia. Ale jestli vy šikovne viete vykonať svoju vec, môžete ich vystopovať.

Keď mu prečítali smrteľný ortiel vojenského súdu a uzrel šibenicu, riekol:

— Hrozná vec je to, páni moji!...

Po týchto slovách pokojne šiel ku šibenici. O pár minút neskôr už visel mŕtvy. Jasnáhle lekári ustálili smrť, mrtvolu vraha vložili do umrlejšej truhly a vyviezli ju na cintorín.

HOSPODÁRSTVO.

Ako treba brániť lichvu oproti pľúcnej chorobe?

Najväčšie nešťastie pre dobytkára keď lichva upadne do pľúcnej choroby, ktorá aj medzi ľuďmi berie veľa obetí. Škoda veľká, lebo takú lichvu neslobodno ani mäsiarovi predať, ba ani len kožu z nej upotrebiť. Nebezpečná je ona aj preto, lebo taká krava nakazí nielen mladú lichvu, lež ešte aj tých ľudí, ktorí pijú jej mlieko.

Mnohým zverolekárom dalo veľa roboty, kým vynasli liek oproti pľúcnej chorobe. To je zásluhou dánskeho profesora Bang-a, lebo on vynasliel tuberkulín zvaný serum, s ktorým zkúma dojné kravy; s ním štepí mladé teľce oproti pľúcnej chorobe. Táto kúra je prísnyim zákonom nariadená v celom Dánsku a odtiaľ rozšírila sa ona po celom svete, tak že ju už aj u nás, na väčších panstvách potrebujú. Prvý veľkostatkár, ktorý dľa rady vyš spomenutého dánskeho profesora lichvu dochováva, je arciknieža Fridrich. Ponevác málo ktorý z našich čitateľov vie, v čom pozostáva obrana táto, oproti tak strašnej chorobe, preto opíšeme ju v krátkosti tak, ako sme to zkusili na mošoňskom panstve arcikniežata Fridricha.

Ponajprv vedieť musíme v čom pozostáva obrana oproti pľúcnej chorobe? V tom, že podozrivé a choré zvieratá zaštepia s tuberkulínom a oddelia ich od zdravých; k plemenu len úplne zdravé potrebujú, ba z času na čas aj tieto štepia, aby ich poistili oproti chorobe. K tomu pripojuje sa prísne desinficovanie a umelecké chovanie teliec do istého času. Pri celej obrane toto koštuje najviac, lenže poistiť zdravých potomkov a plemenákov. A potrebné je toto až dotedy, kým neprišiel hospodár k zdravému dobytku. Na spomenutom panstve to už aj dosiahli, ale že po koľkom namáhaní a po koľkej útróve, vidno z toho nariadenia, ktoré opíšeme a z ktorého súdiť možno cenu tuberkolínu.

Teľce, ktoré vychovávať chcú, odnesú do osobytnej maštale a to zaraz po otelení, jasnáhle ich mater obľízala. Od tohto okamihu viac nevidia ich kravy. Necicajú, lež krmia ich mliekom, ktoré na 85 stupeň Cel. prihriali. Keď vystydne na 38 stupňov C. vlejú ho do šechtára, v ktorom je rúrka z kaučuku, k nej pripevnený

je dudlík, aký aj malé deti dostávajú. Pri zahrievaní mlieka prísne dozerajú, aby neprekročilo 85 stupňov, lebo to je dostatočná horúčosť, v ktorej bacille tuberkulózu zahynú. Nedovolia prevariť mlieko, lebo takéto ťažšie ztrávi mladé teľa. Od 3—4-ho dňa po otelení asi za týždeň krmia teľa s takýmto mliekom a to od vlastnej matere dojeným. Prvé 3—4 dni preto nie, lebo nevie súce k tomu, aby ho na 85 stupňov prihrli. Od druhého týždňa chovajú teľa so spoločným — miešaným — mliekom. Prísne na to bedlia, aby teľa hnačku nedostala, čoho príčinou býva väčšia porcia mlieka. Jasnáhle udá sa takýto pád, zaraz zmenšia porciu. Poneváž teľa hnačku aj skrze inficiovanie dostanú, odedia ich jedno od druhého doskami, najmä v prvé dva týždne, pri čom čisto držia maštal. Teľa za 8—9 týždňov chovajú mliekom, pohodiac im fajného sena a ovseného šrótu. Takto chovajú ich, až vážia okolo 80—90 kilov, a aby váhu teliec kontrolovali, týždenne vážia ich v tej istej hodine. Po odlúčení štepia ich tuberkulínom. Od toho času ročite dva razy obnovia túto kúru, presvedčiac sa skrze to o zdravom postavení hoväda. Pomedzi takto vychovaným statkom len 1—1½ percenta máva náchylnosť k pľúcnej chorobe, čo je veľkolepý výsledok, keď pomyslíme, že tam, kde nedochovávajú dobytok takýmto spôsobom, zo sto kusov 50 do 70 je náchylné k tejto nákazlivej chorobe. Že ako to zbadajú, kedy je lichva náchylná? Na výš spomenutom panstve aj na to prísne dozerajú. Jasnáhle kravu s tuberkulínom zaštepili, cez 24 hodín tri, ba aj päťrazy merajú jej teplotu a ak len o pol stupňa je ona väčšou, ako pred štepením, tak kravu odedia a odstránia. Tomuto má čo ďakovať panstvo mošoňské, že je dobytok jeho po trojročnej namáhavej práci zdravý a že denne 20 tisíc litrov mlieka dávajú mu kravy od pľúcnej choroby zachránené. *Gazda*

DOPISY.

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Kreštane».

Pri tejto príležitosti treba mi opísať veľmi vážne a pre ľud nadmieru osožné nariadenie svetskej vrchnosti v susednej zemplínskej stolici. Každý musí uznať, že pálené, alebo ako sa ináč hovorí, liehový trúnok, je príčinou mravného a hmotného úpadku nášho ľudu. Zavdáva ale nemierne užívanie tejto duševnej a telesnej otravy aj príležitosť ku najhroznejším výstupkom a

vedie rovno do žalárov. Následkom toho, v ktorom kraji ľudia mnoho pijú, tam sú prázdne kostoly a žaláre preplnené. Nahliadlo toto už aj zákonodarstvo a ku zamedzeniu opilstva vynieslo zákony, lenže tieto neprevádzajú sa s náležitou prísnosťou. Po celej krajine by sa tak malo robiť, ako v tomto ohľade v stolici zemplínskej. Tu barón Fischer, slúžny okresu sinna-jského vydal rozkaz pod ostrou pokutou proti krčmárom, dľa ktorého už dost napitým hosťom neslobodno viacej nápoj dávať a ktorý krčmár sa proti tomuto previni, ten ztratí licenciu ku meraniu liehových nápojov. Tento rozkaz schvalovať musí každý človek. Keď aj do povahy berieme to všeliaké nešťastie, aké z pijatiky a nemiernosti pochádza, za veľmi šťastlivý držíme národ toho okresu, že tak starostlivého o večné a časné blaho ľudu pečlivého slúžneho má. Ten slúžny medzi národom žijúc, vidí a dobre pozná nemoc a úpadok jeho, ktoré v pijanstve majú svoj koreň, preto vynášiel proti tomuto vredu spoločnosti výš spomenutý slúžny dobrý a primeraný liek. Bo keď krčmár už dost napitým viacej nápoja nedá, tým aj príležitosť odobral, aby sa hosť spil — ako hovoria — až do čiernej zeme a ku nerozumnému stvoreniu sa uponižil. Nerozumné stvorenie alebo hovädo, keď má dost, už viacej nepije, len opilstvu oddaný človek je vstave zmenšiť svoju ľudskú hodnosť. Takýchto slúžnych by bolo treba aj našim Šarišanom, na tých krajoch, kde národ ešte mnoho trpí pod biedou a pligou opilstva, uvrhujúc sa skrz to do časnej i večnej zkazy.

Duchovenstvo naše nech aj páni slúžnovci napomáhajú v rozširovaní diela kresťanskej striezlivosti a nech takto duchovné a svetské vrchnosti spojenými silami pracujú ku večnému a časnému blahu nášho ľudu.

Šarišan.

Kistapolcsány.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

Ako veľmi dôležitú vec pre naše okolie treba mi širším kruhom katolíckeho obecnstva na vodomie dať, že dňa 14. júla bolo u nás slávnostné posvätenie 14 kaplniek novovystavenej krížovej cesty v cintoríne. Počasie bolo síce zlé a neprijemné, vzdor tomu ale shromaždilo sa veľmi mnoho ľudu, nielen z mestečka ležaj z celého okolia ku tejto zriedkavej pobožnosti. Posviacanie odbavoval velebný P. Engelbert Turkovics, pochvalne známy kazateľ a kvardian frantiskánskeho kláštora trnavského. Pri tejto príležitosti povedal velebný pán kvardian najprv zápalistú kázeň, v ktorej hlbokú významnosť týchto kaplniek a celej pobožnosti vysvetlil a ktorou všetci prítomní dojatí a k slzám pohnutí boli. Po prevedenej posviacke spieval ľud: «Teba Bože chválime» a velebný pán P. kvardian poznové prenikajúcou rečou povzbudil veriacich k navštevovaniu kalvárie. Malé Topolčany, akožto od starodávna známe

pútnické miesto ku cti blahoslavenej Panny Marie škapulianskej, týmto ešte viacej prispejú k pomoci všetkým, milosť Božiu hľadajúcim. *Prítomný.*

Pánu Skyčákovi!

Ozaj, človek by ani nemyslel, na čo všetko sa odváži rozum amputovaný a svedomie amputované, keď by neprečítal článok Skyčáka v 28. čísle «Ludových Novín» uverejnený.

Pán Skyčák už v krátkom svojom politickom účinkovaní toľkých nedôsledností, toľkých štiklov sa dopustil, že miesto, aby niekoho — a najmenej kresťanskú ľudovú stranu — posudzoval, mal by sa za rýf schovať, aby svet ani nevedel, že žije.

Pane Skyčák! poznajte sa už raz a prídte na to sebavedomie, že vaša hlava ani natolko nenie rozumom obdarená, ako vlasami; nechcete predný záštoj hrať i naďalej, lebo ten ľud slovenský ešte hlbšie do nešťastia zavediete, ako ste ho posavád zaviedli.

Vážny človek vás vážne brať nemôže. Ja vám chcem len ulaviť cestu k sebapoznaniu, to jest aby ste už raz vstúpil do seba a poznal svoje vlastné chyby.

Vášmu článku v 28. čísle «Ludových Novín» uverejnenému prisvedčiť len to možno, že on celkom svedčí do «Ludových Novín», ktoré sú vždy plné zlomyselným luhárstvom a podlými pomluvami a ktoré vy vydávate.

Keby vám, pán Skyčák, nič iného nebolo možno na rováš pripísať, ako to, že ste vydavateľom «Ludových Novín», je dostatočnou príčinou, aby vás každý držal za takého, ktorý slúži len na potupu katolíckeho mena.

Ale čujme vaše múdrosti!

Menujete kresťanskú ľudovú stranu Turkami a Tatármi. Keby váš amputovaný rozum mal širší rozhľad, videl by to pustošenie, ktoré ukazuje sa za pätami účinkovania vášho, vašej strany a vašich novín, ktoré prevyšuje pustošenie Turkov a Tatárov.

Tvrdíte, že len vaša strana pridržiava sa statočne svojich zásad. O vašej strane nateraz hovorím nechcem, len to viem, že o vás, pane Skyčák, sa nemôže povedať, žeby ste sa statočne pridržiaval svojich zásad, ak ich vôbec máte. Keď ste sa dal podvodne s programom kre-

stanskej ľudovej strany vyvolil, hneď po volbe kopnul ste túto stranu a trařikoval ste s barónom Gejzom Fejérvárom. Dľa vášho pochopu o statočnosti, «slovom statočnosti» zaviazal ste sa podporovať oravského fõišpána a viceišpána. Môžete to tajiť? A zadržal ste dané slovo statočnosti? Vytýkate kresťanskej ľudovej strane, že kresťanské školy zapredala štátu. Kde? Kedy? To nikdy nedokázete! Ja ale viem, že vy vo vašej obci svojim podpisom podporoval ste uvedenie štátnej školy. Nuž, kresťanské školy sa nehája len papulou, ale skutkom. Alebo je to statočným zachádzaním, že v sneme ináčej sa menujete, ako pred ľuďmi? Snáď pred ľuďmi za meno svojej strany sa haňbíte?

Pýtate sa, či od toho času, ako je ľudová strana na vláde, sa dajaká ustanovizeň položila na kresťanský základ. To, ako múdry politik, máte vedieť, že ľudová strana je len malou čiastkou terajšej vládnej strany, previesť všetko, čo chce, nemôže; že terajšej vláde dosť starosti a práce dá to, čo vaši liberálni miláčkovia Fejérvary a Kristófy pošarapatili v krajine, do poriadku priviesť.

Vaše opovážlivé upodozrievania, luhárstva a pomluvy tým ťažšou vinou sú, že sa kresťanom menujete a bezbožné jednanie vašej strany tiež ju neučiní kresťanskou.

Tomu sa nečudujem, že sa vám strana socialdemokratická lepšie páči, ako kresťanská ľudová. Vieme to už dávno i bez tobo, že by ste to bol v článku vašom prezradil. Toto ste zaiste ani nenapísal preto, aby ste sa prezradil, *ale preto, aby ste medzi ľuďmi slovenským pôdu strane socialdemokratickej pripravil.*

Že strana socialdemokratická, ktorej vodcami sú židia, ktorá každé náboženstvo kresťanské vyhubiť chce, do rámcu vašej politiky sa hodí, to nenie nič nového. Len to je čudné, keď socialdemokratická strana — ako je to už verejne známo — neuzná žiaden národ, ani národnosť, tým menej jejich práva, ako sa môžete oduševňovať za stranu socialdemokratickú, kdežto vy ohlasujete, že za národnosť slovenskú a jej práva bojujete, a k vôli tomuto slovenský ľud vašou stranou a vašimi novinami o vieru, mravy a pokoj olupovať sa neostýchate. Z toho len to jedno nasleduje: *že vaša nenávisť oproti náboženstvu kresťanskému je väčšia, ako láska a oddanosť*

k svojej národnosti. Preto ste sa zalúbil do socialdemokratov. Pod náterom náboženským rozširujete socialdemokratizmus. Takto vyzerá teda to vaše kresťanstvo!

Na to sa darmo odvolávate, že vaše noviny v každom čísle udávajú výčiny kresťanskej ľudovej strany. Neomámení a nezaslepení vedia, že vaše noviny najmenej 90 percentov luhanín a pomlúv obsahujú, udávania jejich sú marné, nad nimi tak ľahko prejdú na denný poriadok, ako vaši redaktori pred trestom prechádzajú do Ameriky.

O «bachratých kapitalistoch» vám, p. Skyčák, je najmärejšie mlčať. I vy ste kapitalistom, i vy sa pasiete na práci chudobných plátníkov. Ako že ste sa vypásol? Snáď sám sa namáhate s rýfom? Nie! Len svojmu kapitálu ďakovať môžete, že mnohí chudobní plátníci s vašim tovarom cestujú po svete, oni sa namáhajú, oni pracujú, vy si ale špacirujete a po krajine kortešujete; a predsa vy z ich práce smotanu soberiete, a tým pracovným plátníkom čo mzdu, len chudú srvátku udelujete. Pane Skyčák! horké časy by prišli na vás, keby tí vaši chudobní plátníci vaše zásady nasledovali, keby boli takými socialdemokratmi, ako ste vy, zaiste by ste nemohol tak daromnikovať a koniec by bol vášmu veľkoplátníckemu bašovaniu.

Ja vám nenadávam do Turkov, vaše jednanie ale prezradzuje, že ste vy podporovateľom ruchu, podobného rakúskemu «Los von Rom» (preč od Rímu); cieľom vašim, vašich novín a súdruhov politických je rozšíriť medzi slovenským ľudom bezbožný socialdemokratizmus. Oproti čomu nech žije kresťanská ľudová strana a socializmus kresťanský!

B. Szmiszár.

Verejná prosba.

Ešte dňa 26. apríla b. r. ztratilo sa mi 11 rokov staré dievča. Oblečené mato čiernu kacabajku a červenú sukničku. Dal som kurentovať v našom okrese, lež bez výsledku. Prosím prítomne všetkých priateľov ľudu ponížene a s úplnou dôverou, aby ma o tomto dieťati, či žije alebo zomrelo, láskave upovedomí ráčili.

Ján Dicsir.

Mocsonok (stolica nitrianska).

K našemu vyobrazeniu.

Pred niekoľko týždňami španielsky kráľ Alfons XIII. k najväčšej radosi svojho ľudu požehnaný bol synáčkom, po jednoročnom šťastlivom nažívaní v stave manželstvom. Novonarodené knieža je spolu dedičom španielskeho trónu. Dľa španielskej obyčaje kráľ povinný je novonarodené dieťa predstaviť arcibiskupom, biskupom, ministrom a vysokým hodnostárom krajinským tymito slovami: «Páni moji!... tu hľa chlapček!» Na čo všetci prítomní vyvolajú: «Nech žije kráľ a kráľovna!» Toto učinil Alfons XIII., kráľ španielsky, ako nám to predstavuje obraz terajšieho čísla.

Spisy redakcii zaslané.

I. **Svätý Anton Paduanský**, knižočka v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. **Breznové Kvety**. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Naše Noviny. Kresťansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stranách. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Beszterczebánya (Zólyomm) Wesselényi-u.

Divadelná knižnica. Vydáva Slovenský Spevokol v Turč. Sv. Martine. Sväzok V. *Márnotratný syn*. Dráma v 5. dejstvách. Napísal Jozef Hollý. Druhé vydanie. Cena 80 halierov.

Krajinská púť do Svätej Zeme. Odchod dňa 3-ho septembra roku 1907. Smer cesty: Budapest—Fiume—Loreto, Rím—Neapol—Pompei, Messina, Alexandria, Jaffa, Jeruzalem, Nazarét, Alexandria—Venedig—Fiume Budapest. — Ceny súčasťenia: I. trieda 900 korún, II. trieda 700 kor., III. trieda 350 kor., v ktorej summe obsažené je zaopatrenie v Lorete, Ríme, Neapoli, Jeruzaleme a Nazaréte, ako aj na lodi. — Podrobným vysvetlením poslúžia: duchovný vodca Ferdinand Kaizer, kvardian kláštora Františkánov (Budapest, II., Margitkőrút 23.), technická správa: Uhorský podnik cestovateľský úč. spol. (Magyar Utazási Vállalat R. T., Budapest, IV., Eskü-ut 3.)

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Pribúdajúca drahota každého výživného článku to skoro k povinnosti privádza, aby sa každodenne užívajúci článok upotreboval, lebo jeho cena nenie povýšená — Kathreinerova Kneipp-sladová káva. Následkom užívania bobkovej kávy sa stretáme v tak mnohých obširných okolnosťach s nemocami od nej pochádzajúcimi, tak že pri miešaní s Kathreinerovou, musíme aspoň polovične upotrebiť, aby sme chceli dosiahnuť chutný a zdravý nápoj. Deťom, ženám, nemocným a nerôznym má sa len čisto dávať Kathreinerova, lebo ona i tak v sebe obsahuje znamenitú chuť kávovú, pritom ľahko stravuje a čistí krv. Tak ju pripravujeme, ako je na chrbte originálneho balíka opísano, a prijmite pri nakúpení tiež len taký s ochrannou známkou farára Kneippa a menom Kathreiner. Opravdové uspokojenie, dobrá chuť a zdravie odporúčajú upotrebenie Kathreinerovej Kneipp-sladovej kávy v každom vedení domu.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

P. J. D. Dravosburg Pa. Žiadané čísla sa vám posielajú. Odporúčaných vám novín sa varujte, nehodia sa pre ľud. Žiadané vysvetlenie dostanete v liste. Žehnaj vás Boh!

P. Dopisovntel. Bazin. Ďakujeme za upozornenie. Čítame my všetko a tak aj spomenutý článok. Je to nový pokus prekrucovania pravdy a nesvedomitého balamútenia ľudu. Veď akým pápežským dekretom dá sa dokázať, že je dovoleno ľud búriť proti vrchnostiam, alebo proti štátu? Alebo ktorá pápežská bulla hovorí o tom, že je dovoleno ľud zvädzať, aby nechodil na kázeň, na sv. omšu, slovom, aby obchádzal kostol, deti nedal krstiť, chorých nedal sviatosťami zaopatrovať a cirkevnými obradmi pochovávať zomrelých? Konечно, ktorý pápež to kedy dovolil, aby sa nadávalo

biskupom do ukrutníkov, trízniliteľov? Teda len pomali s tou apelláciou proti osvieteným panom biskupom, bo ona zaiste zle vypáli.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 23. júla.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 22·25—23·95, peštianska K 22·10—23·40, stolno-belehradská Kor. 23·30—23·35, banátska K 21·80—23·00. — *Raž*: K 17·20—17·30. — *Jačmeň*: na krm K 13·80—14·40. — *Ovos*: prvotriedny 16·25—16·40, druhotriedny 15·85—16·20. — *Kukurica*: K 12·35—12·45. *Repica*: K 34·10—34·90. — *Proso*: K 10·00—10·50.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	34·40	33·40	32·40	31·40	30·40	29·60	28·60
			č. 7	7½	8		
			K 27·20	25·40	17·20		

Drobné otruby: K 11·80, hrubé K 12·40.

Ďatelinové semä: lucerna (prima) K 135·00 do 145·00 za 120 kilogr.; ďatelina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 0·00—0·00, žlté K 0·00—0·00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 18·50—19·50, tarkavá K 18·00—18·50. — *Hrach* lúpaný: K 24·00 do 43·—. — *Šošovica*, veľká čistá: K 74·00—82·00. — *Koňské semä*: K 25·75—27·00. — *Lanové semä*: prima K ———. — *Rasca* (kmín): 88·00—89·—. — *Mak*: K 86·00—90·—. — *Ladník*: K ———. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 77·00 do 77·50, kockový K 79·00—79·50, žltý K 77·00—77·50 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 41·00, fiumánsky White-Star (***) K 34·00 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 35·00—36·00, bosenský K 55·00 do 56·00 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 00·00—00·00, srbské (100 kusové) K 39·00—39·50.

Sviňská masť: budapeštianska K 148·00—149·00.

Slanina: vidiecka K 000·00—000·00, mestská 4 kusová K 130·00—131·00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 159·00 do 160·00. Denaturalizovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48·00—49·00.

Vajcia: prima uhorské K 66—68, podležšie K 60 do 65 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·10—2·40, k vareniu K 1·30—1·80, syr 18—25 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 6—10; kurence k smaženiu K 1·26—1·40, kurence k pečeniu K 2·00—2·40, sliepky na polievku K 2·50—3·00 za jeden pár.

Francková : zvláštnosť :**„Perlové žito“**

jest najlepšia obilná káva,
silnej vône,
v chuti zrnkovej káve podobná,
vzhľadne zaobalenie.
čisté výroby

Pečlivú prípravu zaručuje:

Henrika Francka synova.

Malá dávka pravej : **Franckovej** :
prilohy ku káve

dodáva „perlovej žitnej káve“
plnejšiu chuť,
krásnu zlatohnedú barvu!

Pravá
len s touto
ochrannou
známkou :

a s
menom
Franck

Oznam.

Dňa 12. augusta bežiacieho roku ráno o 9-tej hodine, bude sa v Radošine na obecnom dome predávať volakedajší Krajšovcovárszky, na veľú ale nitrianskému biskupskému pántstvu patriaci majetok, jak v Radošine tak v Bzinci, v menších parcellách, ktoré dohromady 110 uhorských honov (jochov) činia po 1200 kvadratných siah. Koľko každá parcella obsahuje a jaku má cenu dozvedeť sa môže každý na obecnom dome, alebo u pána uradnika biskupského pántstva. — Vtom istom čase predávať sa bude aj materiál z jednéj pajty. Jak tento materiál, tak aj výš menované role predávať sa budú len cestou verejnej licitácie.

Uradnietvo pántstva.

Pri objednavkách na naše
ohlasy, prosíme odvolávať
sa vždy na náš časopis.

Najmilostivejšia pani,

viete Vy, prečo pri nakúpení
pridavku zreteľne meno
»Kathreiner« máme spomínať?

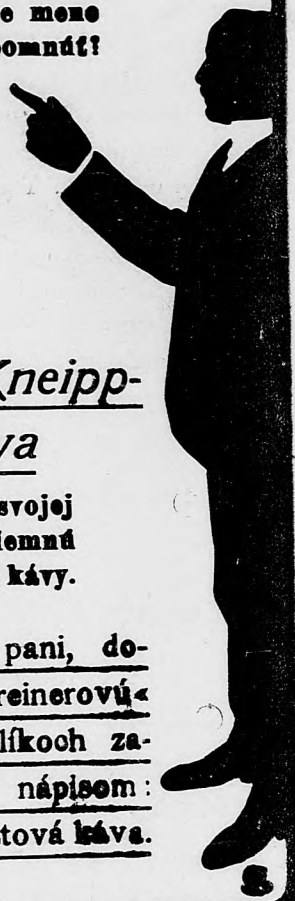
Lebo ináč sa ošialíme a
iný napodobňujúci balík
nám dajú, ktorá všetky
významnosti »Kathreiner-
ovej« ohlušuje!

Lebo len

Kathreinerova Kneipp-**Malátová káva**

dodáva následkom svojej
zvláštnej výroby príemná
vôňu a chuť bôbkovej kávy.

Dohliadajte, milostivá pani, do-
konále, aby ste »Kathreinerovú«
len v originálnych balíkoch za-
pakovanú dostala s nápisom:
Kathreiner Kneipp-Malátová káva.

Stefan Kucharek

stolarsky majster v Žiline
(Zsolna) vyznačený na via-
cej výstavách, shotovuje
všetky izbenné náradia,
kostolné zariadenia, oltáre,
lavice atď.; do kaviarne
biliardy a ine stolarske
práce dla kresby.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
12 kor.

Biele mäkké,
jak páper 18
kor. — 24 kor.

Biele ako snáh
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamenenie a
nazpät prijati je pod touti vynim-
kou dovolenéjstli sa poštové
útraty vynahradia. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Cechy.)

Oznamy prijíma

administrácia

„Krest'ana“

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ul. 28/a.

Vyzvanie.

Mlynarského a pilarského
pomocnika ako aj učna
prijma hned

Petor Vavro

mlynár a pilár v Prievdizi
(Privigye stol. nitrianska.)

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovens-
kej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac
než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodin,
zlatých a strieborných predmetov ako aj hu-
dobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodny sys-
tem Roskopf patent K 5, Registrované »orel«
Roskopf nikol remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorny doposielateľ

Hans Konrád Brűx No. 400 (Česko.)